

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการลดต้นทุนการเลี้ยงปลานิลในกระชัง ของกลุ่มผู้เลี้ยงปลานิลในกระชัง บ้านพักสุขใจ เขื่อนลำปาว จังหวัดกาฬสินธุ์ สรุปผลการศึกษาตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลการวิจัย
6. อภิปรายผลการวิจัย
7. ข้อเสนอแนะ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิมีการกำหนดความหมายของประชากรและวิธีการสุ่มเลือกตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากร

ประชากรในการศึกษานี้ ได้แก่ ผู้ประกอบการซึ่งเป็นผู้เลี้ยงปลานิลในกระชัง บ้านพักสุขใจ บริเวณอ่างเก็บน้ำเขื่อนลำปาว จังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้งหมด 90 ราย แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ ผู้ประกอบกิจการขนาดใหญ่ (13 กระชังขึ้นไป) จำนวน 15 ราย ผู้ประกอบกิจการขนาดกลาง (7-12 กระชัง) จำนวน 30 ราย ผู้ประกอบกิจการขนาดเล็ก (ไม่เกิน 6 กระชัง) จำนวน 45 ราย

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ประกอบการซึ่งเป็นผู้เลี้ยงปลานิลในกระชัง บ้านพัก

สุขใจ บริเวณอ่างเก็บน้ำเขื่อนลำปาว จังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้งหมด 18 ราย แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ ผู้ประกอบกิจการขนาดใหญ่ (13 กระจกขึ้นไป) จำนวน 3 ราย ผู้ประกอบกิจการขนาดกลาง (7-12 กระจก) จำนวน 6 ราย ผู้ประกอบกิจการขนาดเล็ก (ไม่เกิน 6 กระจก) จำนวน 9 ราย ซึ่งขนาดกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวนี้ ได้มาจากการคิดสัดส่วนแบบเปอร์เซ็นต์ (ร้อยละ 20 ของ ประชากร) จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดย สุ่มเลือกตัวอย่างจากประชากรทั้ง 3 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 จำนวน 3 ราย กลุ่มที่ 2 จำนวน 6 ราย และ กลุ่มที่ 3 จำนวน 9 ราย รวมเป็น 18 ราย ซึ่งทั้ง 18 รายนี้จะต้องเป็นผู้ประกอบกิจการมาแล้ว อย่างน้อย 1 รุ่น และยังมีการประกอบกิจการในปี 2551

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิในการศึกษาครั้งนี้ ใช้การสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล (Personal Interview) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง แบบสัมภาษณ์แบบมี โครงสร้าง สำหรับทำการสัมภาษณ์ผู้เลี้ยงปลาในกระชัง ซึ่งประกอบด้วยคำถามดังนี้

1. สถานภาพทางสังคม ของผู้เลี้ยงปลาในกระชัง
2. สภาพต้นทุนการผลิต ราย ได้ทั้งหมด และผลตอบแทนจากการเลี้ยงปลาใน กระชัง
3. การจัดการการผลิต และการจัดการการตลาด การเลี้ยงปลาในกระชัง ของผู้เลี้ยงปลาในกระชัง
4. ปัญหา และอุปสรรค การเลี้ยงปลาในกระชังของผู้เลี้ยงปลาในกระชัง
5. แนวทางการลดต้นทุน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เป็นการศึกษาโดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ลักษณะ คือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการสอบถามผู้เลี้ยงปลาใน กระชังในอ่างเก็บน้ำเขื่อนลำปาว โดยใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่ง แบบสอบถามจะประกอบด้วยคำถามแบบเปิด (Open-Ended Question) ที่มีลักษณะให้ผู้ตอบ แสดงความคิดเห็นได้เต็มที่ และคำถามแบบปิด (Close-Ended Question) ที่มีลักษณะของการ กำหนดคำตอบไว้ให้เลือก เพื่อให้ได้คำตอบที่ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการศึกษา

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) โดยการรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ วารสาร และเอกสารของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานประมงจังหวัดกาฬสินธุ์ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Method) และการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Method) การวิเคราะห์จะแบ่งตามจำนวนกระชังของผู้เลี้ยงปลาที่ใช้เลี้ยงปลา แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ ผู้ประกอบการซึ่งเป็นผู้เลี้ยงปลาในกระชังของฟาร์มขนาดใหญ่ (13 กระชังขึ้นไป) ผู้ประกอบการซึ่งเป็นผู้เลี้ยงปลาในกระชังของฟาร์มขนาดกลาง (7-12 กระชัง) ผู้ประกอบการซึ่งเป็นผู้เลี้ยงปลาในกระชังของฟาร์มขนาดเล็ก (ไม่เกิน 6 กระชัง) โดยมีการวิเคราะห์ดังนี้

1) การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) จะใช้ตารางตลอดจนสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Method) ซึ่งใช้ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) ประกอบการอธิบาย เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการเลี้ยงปลาในกระชัง วิธีการบริหารจัดการ การผลิตและการตลาด ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการจัดการของการเลี้ยงปลาในกระชังของผู้เลี้ยงปลาในกระชัง

2) การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Method) เป็นการวิเคราะห์ต้นทุนรายได้ และผลตอบแทนจากการเลี้ยงปลาในกระชัง โดยแยกตามขนาดหรือจำนวนกระชังของผู้เลี้ยงปลาในกระชัง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษานี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) ประกอบการอธิบาย

สรุปผล

การศึกษานี้มีผลต่อการลดต้นทุนการเลี้ยงปลาในกระชัง ของกลุ่มผู้เลี้ยงปลานิลในกระชัง บ้านพักสุขใจ เขื่อนลำปาว จังหวัดกาฬสินธุ์ สรุปผลการศึกษา ดังนี้

5.4 ต้นทุนค่าวิตามิน ควรเว้นระยะในการให้วิตามินตามแผนการเลี้ยง กำหนดระยะเวลาในการให้วิตามินแต่ละอาทิตย์ ค่ายารักษาโรค ควรใช้ยารักษาโรคให้ถูกวิธี และใช้ในปริมาณที่เหมาะสม ไม่ควรใช้ยาเกินขนาด

5.5 ต้นทุนค่าจ้างแรงงาน ควรใช้วิธีการทดแทนแรงงานโดยไปช่วยบุคคลในกลุ่มเลี้ยงปลาด้วยกัน

5.6 ต้นทุนค่าไฟฟ้า สร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบในการประหยัดพลังงาน

5.7 ต้นทุนค่าน้ำมันเชื้อเพลิง หันมาใช้น้ำมันที่มีราคาต่ำกว่า หรือ เปลี่ยนมาใช้แก๊สโซฮอล์

5.8 ต้นทุนอื่นๆ วิธีการลดต้นทุนหรือค่าใช้จ่าย ตรวจสอบสภาพกระชังอย่างสม่ำเสมอ ซ่อมแซมกระชังที่ชำรุดอย่างป้ล่อยทิ้งไว้นาน ตรวจสอบสภาพของกระชัง เรือหางยาว อย่างสม่ำเสมอไม่ปล่อยปะละเลย

6. วิธีการคำนวณต้นทุนและรายได้ของการเลี้ยงปลานิล ประกอบด้วย การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน (Break-Even Point) การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน ROI (Return On Investment) การวิเคราะห์หาระยะเวลาการคืนทุน (Payback Period) การวิเคราะห์หามูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value : NPV) และการวิเคราะห์หาอัตราผลตอบแทนต่อการลงทุน (Internal Rate of Return : IRR) สรุป ได้ดังนี้

6.1 วิธีการคำนวณต้นทุนและรายได้ของการเลี้ยงปลานิล

ประมาณการต้นทุนในการเลี้ยงปลานิล	จำนวนเงิน
ต้นทุนค่ากระชัง 6 กระชังๆ ละ 2,000 บาท	12,000
ต้นทุนค่าพันธุ์ปลา ตัวละ 2.50 บาท จำนวน 500 ตัว	7,500
ต่อกระชัง รวม 6 กระชัง รวม 3,000 ตัว	
ต้นทุนค่าอาหารปลา จำนวน 127 กระสอบๆ ละ 550 บาท	69,850
ต้นทุนค่ายา และค่าวิตามิน	1,700
ต้นทุนค่าไฟฟ้า	1,000
ต้นทุนค่าน้ำมันเชื้อเพลิงเครื่องสูบน้ำ เรือหางยาว	2,200
รวม	94,250
ประมาณการรายได้จากการเลี้ยงปลานิล	จำนวนเงิน
จำนวนปลาที่ขาย ขนาดที่ขายปลาขนาดกลาง 800 กรัมต่อตัว จำนวน 6 กระชังๆ ละ 500 ตัว ราคาขายกิโลกรัมละ 50 บาท	120,000

หัก จำนวนปลานิลที่บริโภคในครัวเรือน 10 กิโลกรัม

500

รวม

119,500

กำไรขั้นต้น

25,250

6.2 ผลการวิเคราะห์จุดคุ้มทุน (Break-Even Point)

จุดคุ้มทุน ณ ปริมาณการผลิต = 1,885 กิโลกรัม

6.3 ผลการประเมินผลตอบแทนที่จะได้รับจากการเลี้ยงปลานิล เพื่อให้ได้

ผลตอบแทนและต้นทุนที่เกิดขึ้นในอนาคต เกิดความแม่นยำถูกต้องในการประเมินโครงการ โดยการศึกษาการคาดคะเน กระแสการไหลของเงินสด ซึ่งประกอบด้วย กระแสเงินสดรับหรือ รายได้ กระแสเงินสดจ่ายหรือต้นทุน และกระแสเงินสดสุทธิ เพื่อใช้วิเคราะห์หามูลค่าปัจจุบัน สุทธิ ระยะเวลาคืนทุน อัตราผลตอบแทนภายในจากการลงทุนซึ่งเป็นวิธีการประเมินโครงการ ทั้งที่ไม่คำนึงถึง และคำนึงถึงค่าของเงิน ประกอบด้วย

6.3.1 ผลการวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน ROI (Return On

Investment)

$$\begin{aligned} \text{อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน} &= \frac{25,250}{94,250} \times 100 \\ &= 26.79 \text{ เปอร์เซ็นต์} \end{aligned}$$

6.3.2 ผลการวิเคราะห์หาระยะเวลาการคืนทุน (Payback Period)

ดังนั้นระยะเวลาคืนทุน = 3.73 ครั้ง

6.3.3 ผลการวิเคราะห์หามูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value : NPV)

$$\begin{aligned} \text{NPV} &= 121,881.80 - 94,250 \\ &= 27,631.8 \text{ บาท} \end{aligned}$$

6.3.4 ผลการวิเคราะห์หาอัตราผลตอบแทนต่อการลงทุน (Internal Rate of

Return : IRR)

อัตราส่วนลดในการลงทุนเมื่อครบ 5 เดือนเท่ากับ ร้อยละ 11.00

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการลดต้นทุนการเลี้ยงปลานิลในกระชัง ของกลุ่มผู้เลี้ยงปลานิลในกระชัง บ้านพักสุขใจ เขื่อนลำปาว จังหวัดกาฬสินธุ์ มีประเด็นที่น่าสนใจ ควรแก่การนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. กลุ่มผู้เลี้ยงปลานิลในกระชัง บ้านพักสุขใจ เขื่อนลำปาว จังหวัดกาฬสินธุ์ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 41-50 ปี ระดับการศึกษาประถมศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน มี 4 คน จำนวนคนในครัวเรือนสูงสุดที่เป็นหลักในการช่วยกันเลี้ยงปลานิลในกระชัง มี 2 คน จำนวนคนในครัวเรือนที่มาช่วยเสริมในการเลี้ยงปลานิลในกระชัง มี 2 คน จำนวนแรงงานนอกครัวเรือน (แรงงานจ้าง) ที่มาช่วยเลี้ยงปลานิลในกระชัง ไม่มี อาชีพดั้งเดิมก่อนที่จะมาเลี้ยงปลานิลในกระชัง อาชีพทำไร่ ได้ขออนุญาตใช้แหล่งน้ำสาธารณะประโยชน์ ระยะเวลาในการประกอบอาชีพเลี้ยงปลานิลในกระชัง ระยะเวลา 4-5 ปี ปัจจัยที่ทำให้เข้ามาประกอบอาชีพเลี้ยงปลานิลในกระชัง เพื่อนบ้านแนะนำ สาเหตุที่ตัดสินใจประกอบอาชีพเลี้ยงปลานิลในกระชัง เป็นอาชีพเสริม และเป็นอาชีพใหม่ต้องการทดลอง

สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะปลานิลเป็นปลาที่ประชาชนนิยมเลี้ยงกันมากอย่างแพร่หลาย ในทั่วทุกภาคชนิดหนึ่ง ทั้งนี้เนื่องจากปลานิลเป็นปลาที่เลี้ยงง่าย กินอาหารได้แทบทุกชนิด เนื้อมีรสชาติดี ตลาดมีความต้องการสูง และปลานิลเป็นปลาที่ตลาดผู้บริโภคมีความต้องการสูง นอกจากนี้เกษตรกรก็ยังเลี้ยงปลานิลร่วมกับปลาชนิดอื่น ๆ โดยเฉพาะการเลี้ยงร่วมกับสัตว์บก หรือนำน้ำจากบ่อปลากินเนื้อ เช่น ปลาช่อน อาจมีเศษอาหาร และปุ๋ยสำหรับพืชน้ำ ที่เป็นอาหารของปลานิล นอกจากนี้การใช้แรงงานในครอบครัวจะเป็นแนวทาง ลดต้นทุนการผลิตได้ และกลุ่มผู้เลี้ยงปลานิลในกระชัง บ้านพักสุขใจ เขื่อนลำปาว จังหวัดกาฬสินธุ์ จึงได้หันมาประกอบอาชีพการเลี้ยงปลานิล เนื่องจากวิธีการเลี้ยงไม่ยุ่งยากและให้ผลตอบแทนสูง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของนพทร พุทธิวิโรจน์วงศ์ และ นิธิวดี บุญมาก (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวทางการจัดการการเลี้ยงปลาทับทิมในกระชัง: กรณีศึกษาในอำเภอห้วย และอำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ทำการเลี้ยงปลาทับทิมในกระชังเป็นอาชีพเสริม ซึ่งในการเลี้ยงส่วนใหญ่ใช้เงินทุนส่วนตัวร่วมกับเงินกู้ โดยการเลี้ยงปลาทับทิมในกระชังนี้มีการแบ่งขนาดฟาร์มออกเป็น 3 ขนาด คือ ฟาร์มขนาดเล็ก (1-5 กระชัง) ฟาร์มขนาดกลาง (6-10 กระชัง) และฟาร์มขนาดใหญ่ (11 กระชังขึ้นไป) โดยที่ฟาร์มขนาดเล็กและฟาร์มขนาดกลางนั้นใช้ไม้

เป็นโครงการซึ่ง ส่วนฟาร์มขนาดใหญ่ใช้หลักเป็นโครงการซึ่ง จึงมีต้นทุนคงที่ในการสร้าง
 กระทั่งแต่ละกระซึ่งที่แตกต่างกัน เป็นที่น่าสังเกตว่า ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เป็นเพศหญิงมากกว่า
 เพศชาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดูแล และจัดการเลี้ยงปลาในกระซึ่ง มีวิธีการที่ต้องใช้
 ความละเอียดและรอบคอบมากกว่าการใช้แรงงาน ซึ่งเพศหญิงจะมีความละเอียดสูงกว่าเพศชาย

2. ต้นทุนการผลิต ผลการศึกษาพบว่า ต้นทุนค่ากระซึ่ง กระซึ่งละ 2,000 บาท
 จำแนกตามจำนวนกระซึ่งที่เลี้ยงส่วนใหญ่ 6 กระซึ่ง ต้นทุนค่าพันธุ์ปลาเป็นปลาขนาดกลาง
 ราคาตัวละ 2.50 บาท ต้นทุนรวมทั้งสิ้น 7,500 บาท ต้นทุนค่าอาหารปลา กระสอบละ 550
 บาท จำนวน 69,850 บาท ต้นทุนค่ายา 1,300 บาท ต้นทุนค่าวิตามิน 400 บาท ไม่มีต้นทุน
 ค่าจ้างแรงงาน ต้นทุนค่าไฟฟ้า 1,000 บาท ต้นทุนค่าน้ำมันเชื้อเพลิงเรือหางยาว 2,000 บาท
 ต้นทุนค่าน้ำมันเชื้อเพลิงเครื่องสูบน้ำ 200 บาท ไม่มีต้นทุนค่าน้ำมันเชื้อเพลิงในการขนส่ง
 สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะการเลี้ยงปลาในกระซึ่งใช้ต้นทุนในการเลี้ยงค่อนข้างไม่มาก
 และปลานิลเป็นปลาที่ตลาดผู้บริโภคยังมีความต้องการสูงขึ้นเรื่อย ๆ จึงส่งผลกระทบต่อแนวโน้มการ
 เลี้ยงปลานิลนี้ให้มีผู้ทางแจ่มใส โดยไม่ต้องกังวลปัญหาด้านการตลาด เนื่องจากเป็นปลาที่มี
 ราคาดี ไม่มีอุปสรรคเรื่องโรคระบาด เป็นที่นิยมบริโภคและเลี้ยงกันอย่างแพร่หลายในทุก
 ภูมิภาค เพราะสามารถนำมาประกอบอาหารได้หลายรูปแบบปัจจัยต้นทุนสำคัญที่ทำให้การเลี้ยง
 ปลาน้ำจืดในกระซึ่งขยายตัวอย่างต่อเนื่อง คือ ผลตอบแทนที่อยู่ในเกณฑ์สูงผลตอบแทนนี้จะ
 เปลี่ยนแปลงขึ้นอยู่กับขนาดของตัวปลาที่ผลิตได้ตรงตามความต้องการของตลาดหรือไม่และ
 คุณภาพของปลาที่ผลิตได้ จากการศึกษาทำให้ทราบว่า การเลี้ยงปลาในกระซึ่ง บ้านพักสุขใจ
 เขื่อนลำปาว จังหวัดกาฬสินธุ์ มีต้นทุนที่สำคัญ คือ ค่าพันธุ์ปลา ค่าอาหาร และยังประกอบด้วย
 ต้นทุนอื่น เช่น ค่ายา ค่าวิตามิน ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ซึ่งต้นทุนบางชนิดก็สามารถควบคุม
 หรือลดลงได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของนพทร พุทธิวิโรจน์วงศ์ และ นิธิวดี บุญมาก
 (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวทางการจัดการการเลี้ยงปลาทับทิมในกระซึ่ง : กรณีศึกษาใน
 อำเภอห้วยและอำเภอเมือง จังหวัดตรัง พบว่า ต้นทุนคงที่ของฟาร์มขนาดเล็ก ฟาร์มขนาด
 กลางและฟาร์มขนาดใหญ่ เฉลี่ย 5,256, 5,076 และ 6,486 บาท/กระซึ่ง ตามลำดับ และต้นทุน
 ผันแปรในการเลี้ยงปลาทับทิมในกระซึ่ง เฉลี่ย 38,637, 37,775 และ 37,099 บาท/ กระซึ่ง/รุ่น
 ตามลำดับ โดยได้รับกำไรขั้นต้นจากการเลี้ยงปลาทับทิมในกระซึ่ง เฉลี่ย 19,081, 21,086 และ
 18,291 บาท/กระซึ่ง/รุ่น ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์พบว่า ฟาร์มขนาดกลาง มี
 จุดคุ้มทุน(BEP) 225.60 ก.ก./ปี ระยะเวลาคืนทุน (PB) 11 เดือน 16 วัน อัตราผลตอบแทนจาก
 การลงทุน (ROI) 87.72 % มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) 85,567.07 บาท ฟาร์มขนาดกลางมีความ

เหมาะสมต่อการเลี้ยงปลาทัพบทิมในกระชังมากที่สุด อาชีพการเลี้ยงปลาทัพบทิมในกระชังเป็นอาชีพหนึ่งที่สามารถเสริมรายได้ให้แก่เกษตรกรอีกทางหนึ่ง ซึ่งควรที่จะได้รับการดูแลจากภาครัฐในเรื่องแหล่งถูกพันธุ์ วิธีการเลี้ยง การตลาดปลาทัพบทิมและแหล่งน้ำที่ใช้ในการเลี้ยง ตลอดจนการพัฒนากระบวนการเลี้ยงเพื่อความยั่งยืนตลอดไป ผลจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เลี้ยงปลานิลในกระชัง พบว่า อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (ROI) 26.79 ผลการศึกษาต่างกันอาจเป็นเพราะผู้เลี้ยงปลาทัพบทิมในกระชัง อำเภอห้วยและอำเภอเมือง จังหวัดตรัง เป็นการเลี้ยงในระบบฟาร์มที่มีขนาดใหญ่ทำให้ได้รับผลตอบแทนในแต่ละด้านสูงกว่ากลุ่มผู้เลี้ยงปลานิลในกระชัง บ้านพักสุขใจ เขื่อนลำปาว จังหวัดกาฬสินธุ์

และยังสอดคล้องกับการศึกษาของอรพินท์ จินตสถาพร (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคุ้มค่าในการผลิตตามมาตรฐานการเลี้ยงปลานิลที่ดีในพื้นที่ภาคกลางตอนบน ผลการศึกษาในพื้นที่ภาคกลางตอนบน พบว่า การจดทะเบียนรับรองการผลิตตามมาตรฐานการเลี้ยงปลานิลที่ดี (GAP) มีความคุ้มค่าและให้ผลดีกว่าการเลี้ยงปลานิลแบบเดิมในระดับมากถึงค่อนข้างมาก และเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำคิดว่าจำเป็นต้องมีการจดทะเบียนรับรองการผลิตตามมาตรฐานการเลี้ยงปลานิลที่ดี (GAP) ร้อยละ 100

เป็นที่น่าสังเกตว่า ต้นทุนค่าพันธุ์ปลา ค่าอาหาร เป็นต้นทุนที่ค่อนข้างสูงกว่าต้นทุนอื่น แต่ก็สามารถทำให้ผู้ประกอบการมีกำไรจากการเลี้ยงได้ เพราะขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น จำนวนปลาที่ปล่อยต่อกระชัง คุณภาพของน้ำ การให้อาหาร และการให้ยา

3. การจัดการการผลิต การจัดการการตลาด ผลการศึกษา พบว่า จำนวนกระชังที่เลี้ยง 6 กระชัง จำนวนกระชังที่เลี้ยง 5 กระชัง ชนิดปลาที่ปล่อย ปลานิล สถานที่ซื้อพันธุ์ปลา ฟาร์มเอกชน จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวนปลาที่ปล่อยต่อกระชัง เท่ากันทุกกระชัง จำนวน 500 ตัว ราคาพันธุ์ปลา 2.50 บาท/ตัว ระยะเวลาในการเลี้ยงปลานิล 150 วัน จำนวนรุ่นในการเลี้ยง 2 รุ่น จำนวนปลาที่จับได้ต่อกระชังในการเลี้ยงต่อ 1 รุ่น ขนาดกลาง จำนวน 260 กิโลกรัม/กระชัง วิธีการจำหน่ายขายทั้ง 2 วิธี รูปแบบการจำหน่าย ขายปลาสด จำนวนพ่อค้าขายส่ง 15 ราย ขนาดปลาที่ขาย ปลาขนาดใหญ่ 1 กิโลกรัมขึ้นไป ปลาขนาดกลาง 800 กรัม และปลาขนาดเล็ก 600 กรัม จำนวนปลานิลที่บริโภคในครัวเรือน ส่วนใหญ่ 10 กิโลกรัม ไม่มี การวางแผนการในการเลี้ยงปลานิล รับรู้แหล่งที่จะนำผลผลิตไปขาย นำผลผลิตไปขายเพียงแหล่งเดียว แหล่งที่นำไปขายใกล้ที่สุด คือ ร้านอาหารใกล้กับสถานที่เลี้ยง ไม่สามารถต่อรองราคาผลผลิตที่ขายได้

สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะกลุ่มผู้เลี้ยงปลานิลในกระชังมีปัญหาด้านการตลาด หรือด้านการจำหน่ายปลานิล เพราะราคาปลานิลจะขึ้นอยู่กับความต้องการของบริษัท หรือพ่อค้าส่งเป็นผู้กำหนด ดังนั้นกลุ่มผู้เลี้ยงปลานิลในกระชังจึงไม่สามารถตั้งราคาขาย หรือต่อรองราคาได้เลย แต่กลุ่มผู้เลี้ยงปลานิลจะสามารถบริหารต้นทุนในการเลี้ยงปลานิลให้ต่ำลงได้ เพื่อสร้างรายได้ให้เพิ่มขึ้น และราคายังขึ้นอยู่กับปริมาณปลาที่ผลิตจากแหล่งอื่น ทำให้ปริมาณสินค้าในตลาดราคาจึงอาจต่ำลง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของวชิราภรณ์ ไกรอำ และ วชิรปราชญ์ คล้ายทอง เศรษฐกิจการเลี้ยงปลานิลในกระชังในจังหวัดขอนแก่น (2549 : บทคัดย่อ) พบว่า ตลาดปลานิลในกระชังในจังหวัดขอนแก่นในระดับไร่นามี 2 ประเภท คือ ตลาดซื้อตกลงในกลุ่มผู้ค้าที่ทำธุรกิจในรูปแบบบริษัทขนาดใหญ่ โดยมีการผูกขาดด้านการซื้อขาย และตลาดเสรี เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้เลี้ยงปลานิลเดิมมีจำนวนมาก และปริมาณการผลิตปลานิลตลาด ซึ่งส่งผลให้มีปัญหาหาราคาปลาตกต่ำ แต่อย่างไรก็ตาม พนักงานของบริษัท ยังมีการส่งเสริมเกษตรกรรายใหม่ให้เลี้ยงปลานิลในกระชังเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะต้องการขายพันธุ์ปลา อาหารปลา และเวชภัณฑ์อื่นๆ

4. ปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงปลานิลในกระชัง ผลการศึกษา พบว่า คุณภาพของน้ำในอ่างเก็บน้ำเขื่อนลำปาวสำหรับการเลี้ยงปลานิลในกระชังปัจจุบัน ดีปานกลาง ปัญหาของอ่างเก็บน้ำลำปาวที่มีผลกระทบต่อ การเลี้ยงปลานิลในกระชัง อุณหภูมิของน้ำเปลี่ยนแปลงเฉียบพลัน ปัญหาด้านการผลิตที่มีผลกระทบต่อ การเลี้ยงปลานิลในกระชัง คือ พันธุ์ปลาราคาแพง และอาหารราคาแพง ปัญหาด้านการตลาดที่มีผลกระทบต่อ การเลี้ยงปลานิลในกระชัง ราคาไม่แน่นอน วิธีจัดการเมื่อเกิดปัญหาและศัตรูปลา ให้ยารักษาเอง

สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะการเลี้ยงปลานิลในกระชังเป็นรูปแบบการเลี้ยงที่ให้ผลผลิตสูง หากปล่อยปลาในอัตราที่เหมาะสม จะทำให้ปลาใช้อัตราการเจริญเติบโตที่ดีขึ้นสามารถช่วยลดระยะเวลาการเลี้ยงให้สั้นลงได้ นอกจากนี้ยังสะดวกในการดูแลจัดการ การเคลื่อนย้าย รวมทั้งการเก็บเกี่ยวผลผลิตและมีการลงทุนต่ำกว่ารูปแบบ การเลี้ยงอื่นๆ ในขณะที่ผลตอบแทนต่อพื้นที่สูง อย่างไรก็ตาม การเลี้ยงปลานิลในกระชังอาจจะมีข้อเสียอยู่บ้าง เช่น ปัญหาโรคพยาธิที่มากับน้ำซึ่งไม่สามารถควบคุมได้ อาจก่อให้เกิดปัญหาเรื่องสภาพแวดล้อม หากไม่มีการค้ำนึ่งถึงปริมาณและที่ตั้งของกระชัง ตลอดจนความเหมาะสมของลำน้ำ ดังนั้นการเลี้ยงยังขึ้นอยู่กับอาหารสำเร็จรูปเพียงอย่างเดียว ทำให้สิ้นเปลืองในการลงทุน หลักการสำคัญที่ควรคำนึงถึงสำหรับการเลี้ยงปลาในกระชัง ได้แก่ การเลือกสถานที่ ชนิดปลาที่จะเลี้ยงและอัตราปล่อย อาหาร การให้อาหาร และการจัดการระหว่างการเลี้ยง อัตราการปล่อยปลา และยังมีปัญหาจากการลักขโมย จากประชาชนในหมู่บ้านพักสุขใจ หรือชาวบ้านในหมู่บ้านอื่น ซึ่ง

เพิ่มขึ้น โดยการคัดเลือกวัสดุการเกษตรในพื้นที่ เพื่อมาทำการทดลองเลี้ยงเปรียบเทียบความคุ้มทุน และแนวโน้มความเป็นไปได้ในการใช้วัตถุดิบต่างๆ มาใช้ทดลอง รวมทั้งการศึกษาวีธีการเลี้ยง อัตราปลาที่ปล่อยต่อกระชัง การให้อาหาร การรวมกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สมปอง หิรัญวัฒน์ และคณะ (2536 : 14) พบว่า การเลี้ยงปลาในกระชังจะประสบผลสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับการจัดการที่ดี เพราะจุดมุ่งหมายของการเลี้ยงต้องการผลผลิตสูงที่สุดต่อพื้นที่ และต้นทุนการผลิตต่อหน่วยตัว โดยนำเอาความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ และสามารถควบคุมผลผลิต ต้นทุนการผลิต คุณภาพสัตว์น้ำและระยะเวลาการผลิตได้ในระยะยาว โดยมีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมน้อยที่สุด ข้อควรคำนึงในการจัดการที่ดี คือ ต้องตรวจสอบการเจริญเติบโตของปลาที่เลี้ยง ให้เป็นไปตามที่คาดหวัง ตรวจสอบการชำระของกระชัง และหมั่นทำความสะอาดกระชัง การให้อาหารถูกต้อง จำนวนครั้งและปริมาณอาหารที่ให้ การคัดเลือกขนาดของปลาที่จะเลี้ยง ควรเป็นปลาที่มีขนาดเดียวกัน และควรใช้ปลาที่มีขนาดโต ชนิดของปลาที่เลี้ยงควรเป็นปลาที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจอัตราการปล่อยลงเลี้ยง โดยทั่วไปจะขึ้นอยู่กับขนาดของปลาที่ปล่อยและขนาดของปลาที่ตลาดต้องการเป็นสำคัญ นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับจัดการและสภาพแวดล้อมทางนิเวศวิทยาของแหล่งน้ำ ดังนั้นอัตราการปล่อยที่เหมาะสมแต่ละพื้นที่จะมีความแตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับแนวคิดของสะเทือน เป็อนน้อย (2536) กล่าวว่าการจัดการ (Management) หมายถึง การจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อการผลิตสินค้าและบริการสำหรับตอบสนองความต้องการของมนุษย์และเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ภายใต้สถานการณ์การเลี้ยงและการไม่แน่นอน เป็นที่น่าสังเกตว่าต้นทุนหลักในการเลี้ยงปลานิลในกระชัง คือ ค่าพันธุ์ปลา ค่าอาหารปลา เป็นต้นทุนที่สูงมากและไม่สามารถต่อรอง หรือลดราคาลงได้ แต่ก็สามารถควบคุมหรือลดปริมาณการให้อาหารได้ ถ้าผู้เลี้ยงปลานิลมีวิธีการจัดการที่เหมาะสม

6 วิธีการคำนวณต้นทุน รายได้ และการประเมินผลตอบแทนจากการเลี้ยงปลานิล

จากการคำนวณเพื่อประเมินผลตอบแทน ประกอบด้วย

6.1 การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน (Break-Even Point) พบว่า จุดคุ้มทุน ณ ปริมาณการผลิต = 1,885 กิโลกรัม จะเห็นว่าการลงทุนเลี้ยงปลานิลในกระชังของกลุ่มผู้เลี้ยงปลานิลในกระชัง บ้านพักสุขใจ เขื่อนลำปาว จังหวัดกาฬสินธุ์ นั้นมีปริมาณการผลิตสูงกว่าจุดคุ้มทุนมาก

6.2 วิเคราะห์อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน ROI (Return On Investment) พบว่า อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน = 26.79 เปอร์เซ็นต์ การเลี้ยงปลานิลในกระชังให้ผลตอบแทนคุ้มค่าเพราะกำไรที่ได้จากการลงทุนเลี้ยงปลาสูง เมื่อเปรียบเทียบระหว่างรายได้ที่

ได้รับกับต้นทุนที่เสียไปในการเลี้ยงปลาในกระชัง จากการวิเคราะห์ต้นทุน และผลตอบแทนจากการเลี้ยงปลาในกระชัง ของกลุ่มผู้เลี้ยงปลาในกระชัง บ้านพักสุขใจ เขื่อนลำปาว จังหวัดกาฬสินธุ์ จะเห็นได้ว่าการเลี้ยงปลาในกระชังสามารถทำรายได้ให้แก่กลุ่มผู้เลี้ยง ซึ่งทำให้รายได้คุ้มค่า เพราะกำไรที่ได้จากการเลี้ยงสูงกว่าเงินลงทุน

6.3 การวิเคราะห์หาระยะเวลาการคืนทุน (Payback Period) การวิเคราะห์ที่หามูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value : NPV) พบว่า ระยะเวลาคืนทุน = 3.73 ครั้ง ดังนั้นการเลี้ยงปลาในกระชัง มีความสนใจนำลงทุนเพราะมูลค่าปัจจุบันของเงินสด มีค่าเป็นบวก หรือมากกว่าเงินลงทุน

6.4 การวิเคราะห์หาอัตราผลตอบแทนต่อการลงทุน (Internal Rate of Return : IRR) พบว่า อัตราส่วนลดในการลงทุนเมื่อครบ 5 เดือนเท่ากับ ร้อยละ 11.00

6.5 อัตราส่วนลดในการลงทุนเมื่อครบ 5 เดือนเท่ากับ ร้อยละ 11.00 ในการลงทุน ดังนั้น ผลตอบแทนภายในของโครงการ ค่า ROI เท่ากับ 26.79 มากกว่าเสียโอกาส แสดงว่า อัตราผลตอบแทนที่ได้จากโครงการมากกว่าค่าเสียโอกาสของทุน จึงเป็นโครงการที่น่าลงทุนเพราะให้ผลตอบแทนที่คุ้มค่ากับการลงทุน

สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการเลี้ยงปลาในแต่ละขั้นตอนนี้ใช้เวลาไม่นานนัก ทำให้ผู้เลี้ยงสามารถมีรายได้ในเวลาอันรวดเร็ว มีอัตราเสี่ยงในการลงทุนต่ำ และลงทุนไม่มากนัก การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน สามารถนำมาปรับใช้ในการวางแผนการผลิตได้ ในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการลดต้นทุนการเลี้ยงปลาในกระชัง ของกลุ่มผู้เลี้ยงปลาในกระชังบ้านพักสุขใจ เขื่อนลำปาว จังหวัดกาฬสินธุ์ จำเป็นต้องศึกษาถึงการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการลดต้นทุนการเลี้ยงปลาในกระชังได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของพินิจ สี่พิทักษ์เกียรติ และคณะ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษากาการเติบโต แบบจำลองผลผลิต ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจการเลี้ยงปลาในกระชังเชิงพาณิชย์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย พบว่า ต้นทุนการผลิตปลาในกระชังโลกรั่มละ 42 และ 29 บาท โดยมีสัดส่วนของกำไรต่อการลงทุนเท่ากับ 0.15 และ 0.27 ที่เขื่อนอุบลรัตน์และแม่น้ำมูลตามลำดับ และยังสอดคล้องกับการศึกษาของนพดล โพธิ์ฉัตรเลิศ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษากาการวิเคราะห์ระบบการตลาดปลาในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ในปี พ.ศ.2543 ผลการศึกษา พบว่า ได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนมากที่สุด คือ ร้อยละ 38.84 ของเงินลงทุน รองลงมาเป็นพ่อค้าปลีกที่ค้าปลาเลี้ยง คือ ร้อยละ 33.83 ของเงินลงทุน ส่วนพ่อค้าส่งมือที่ 1 และพ่อค้าส่งมือที่ 2 ของการค้าปลาแช่น้ำแข็งได้รับผลตอบแทนใกล้เคียงกัน

คือ ร้อยละ 20.35 และ 16.70 ของเงินลงทุนทั้งหมดตามลำดับ พ่อค้าปลีกที่ขายปลาธรรมชาติได้รับผลตอบแทนจากเงินลงทุนน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 14.75 ของเงินลงทุน และยังคงคล้องกับการศึกษาของปาริชาติ พะกะยะ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา การจัดการ การผลิตและผลผลิตของผู้เลี้ยงปลานิลในกระชังในจังหวัดขอนแก่น ปี 2544 ผลการศึกษาพบว่า เลี้ยงปลานิลในกระชังของฟาร์มขนาดเล็กที่อนุบาลลูกปลาและไม่ได้อนุบาลลูกปลา มีกำไรสุทธิเท่ากับ 29,057.34 และ 11,452.71 บาทต่อกระชังต่อรุ่น ผู้เลี้ยงปลานิลในกระชังของฟาร์มขนาดกลางที่อนุบาลลูกปลาและไม่ได้อนุบาลลูกปลา มีกำไรสุทธิเท่ากับ 17,141.67 และ 14,537.93 บาทต่อกระชังต่อรุ่น เป็นที่น่าสังเกตว่าต้นทุนในการเลี้ยงปลานิลในกระชังของกลุ่มผู้เลี้ยงปลานิลในกระชัง บ้านพักสุขใจ เขื่อนลำปาว จังหวัดกาฬสินธุ์ มีต้นทุนในการเลี้ยงที่สูง แต่ก็ให้ผลตอบแทนที่คุ้มค่าต่อการลงทุน ซึ่งอาจเป็นเพราะกลุ่มผู้เลี้ยงปลานิลในกระชัง มีประสบการณ์ในการเลี้ยง และมีวิธีการจัดการที่ดีทำให้สามารถลดต้นทุนบางประเภทได้

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการลดต้นทุนการเลี้ยงปลานิลในกระชัง ของกลุ่มผู้เลี้ยงปลานิลในกระชัง บ้านพักสุขใจ เขื่อนลำปาว จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ให้เกิดประโยชน์และปรับปรุงการเลี้ยงปลานิล อีกทั้งเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาในการดำเนินธุรกิจ ผู้ศึกษาจะขอเสนอแนะข้อเสนอนี้ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะส่วนราชการ ควรสนับสนุนให้เกษตรกรเลี้ยงปลานิลในกระชังหากมีแหล่งน้ำที่เหมาะสม เพื่อเป็นการสร้างรายได้เสริมนอกเหนือจากการทำนา และเป็นการป้องกันการเคลื่อนย้ายแรงงานจากชนบทสู่เมือง

1.2 ควรจัดอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกร ในเทคนิคและวิธีการที่ถูกต้องเหมาะสมในการเลี้ยงปลานิลในกระชังแก่เกษตรกรในท้องถิ่น

1.3 ควรมีการจัดหาปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพ และราคาต่ำ ให้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลในกระชัง เพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิต

1.4 จัดหาตลาดปลานิลทั้งในและต่างประเทศเพื่อให้เหมาะสมกับผลิต

1.5 ควรแนะนำให้เกษตรกรลงทุนเลี้ยงปลานิลให้พิจารณาขนาด และปริมาณการเลี้ยงใหม่เหมาะสมกับเงินทุนที่มีอยู่และมีการใช้แรงงานในครัวเรือนอย่างเหมาะสม

1.6 ควรแนะนำให้เกษตรกรจดบันทึกค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่จ่ายไปในการลงทุน และ รายได้ที่เกิดจากการขายซึ่งทำให้เกษตรกรสามารถทราบรายได้ที่แท้จริง

1.7 ควรจะเลือกลงทุนเลี้ยงปลาในกระชังที่มีขนาดใหญ่ซึ่งจะสามารถปล่อย ปลาได้จำนวนมาก และมีพื้นที่ภายในกระชังมากเพียงพอ เนื่องจากจะช่วยลดความหนาแน่น ของอัตราการปล่อยปลาจำนวนมากในกระชังทำให้เกิดความแออัด ทำให้ปลาอาจตายหรือไม่ เจริญเติบโตเท่าที่ควรแต่ถ้าหากว่าเป็นกระชังที่มีขนาดเล็กต้องสังเกตความแน่นของปลาใน กระชังเช่นเดียวกันเพื่อให้ได้ผลผลิตตามขนาดเร็วขึ้น

1.8 เพื่อให้มีรายได้เพิ่มสูงขึ้น แนวทางการลดต้นทุนการผลิตที่ดีที่สุด คือ ผู้เลี้ยงควรอนุบาลลูกปลาเองแทนการซื้อลูกปลาที่มีขนาดใหญ่มาขุน ซึ่งจากการศึกษาและ สัมภาษณ์กลุ่มผู้เลี้ยงปลาในกระชัง ก็พบว่า การอนุบาลลูกปลามีต้นทุนเฉลี่ยของพันธุ์ปลาที่ต่ำกว่า แต่ ในด้านปัจจัยสนับสนุนอื่นๆ เช่น อาหาร ค่าแรงงาน ค่ายา และอาหารเสริม ก็จะขึ้นอยู่กับ ปริมาณการเลี้ยงด้วยเหตุผลหนึ่ง ดังนั้น ตัวแปรที่สำคัญของรายได้จึงอยู่ที่อัตราการรอดของ ปลาที่เลี้ยงเนื่องจากยังมีพื้นที่ในกระชังมากดังที่กล่าวมา อัตราการรอดของปลาที่เลี้ยงก็จะสูง ตามไปด้วย แต่ในการลงทุนเลี้ยงเพื่อเป็นธุรกิจสำหรับเกษตรกรรายได้ให้ศึกษาข้อมูลจากผู้ที่มี ประสบการณ์เป็นพื้นฐาน และขอให้พิจารณาจากปัจจัยต่อไปนีเพิ่มเติม ดังนี้

1.8.1 ปัจจัยด้านเวลา การเลี้ยงปลาในกระชังใช้ระยะเวลาไม่มาก เหมาะ สำหรับที่จะทำไปพร้อมกับการประกอบอาชีพ ทำนา ทำสวน สามารถที่จะเลี้ยงในช่วงใดก็ได้ เพราะเลี้ยงในแม่น้ำ ส่วนใหญ่จะมีน้ำตลอดปี และควรมีการวางแผนช่วงเวลาที่จะจับปลาขาย ซึ่งควรเป็นช่วงที่ปลามีราคาสูง

1.8.2 ปัจจัยแหล่งผลิต การเลี้ยงปลาในแม่น้ำมีอัตราเสี่ยงน้อย แต่ต้อง เตรียมพร้อมจากปัญหาหมอกภาวะและอุทกภัย ที่พื้กอยู่ติดกับแม่น้ำ การเดินทางสะดวก และผู้ เลี้ยงส่วนใหญ่เป็นคนในหมู่บ้านเดียวกันสะดวกในการดูแลรักษาความปลอดภัย

1.8.3 ปัจจัยด้านทุน แหล่งเงินที่จะสนับสนุนการลงทุนมีมากพอจะเลี้ยงปลา นิได้ ซึ่งรวมถึงทุนของวัสดุอุปกรณ์ ที่สามารถซื้อเป็นเงินเชื่อ ได้ มีแหล่งทุนที่ได้เครดิตกับ เกษตรกรหลายแห่ง สามารถเลือกที่ดำเนินการได้

1.8.4 ปัจจัยด้านผลตอบแทน ผลตอบแทนในการเลี้ยงปลาคู่มค่าต่อการ ลงทุน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับแหล่งทุนของเกษตรกรด้วยหากเกษตรกรมีทุนมากก็จะทำให้ได้ ผลตอบแทนมาก ตลอดจนอำนาจการต่อรองราคาของเกษตรกร ขึ้นอยู่กับช่วงที่เกษตรกรขาย ปลามีการกำหนดไว้ในระดับใด ปริมาณปลาในท้องตลาดมีมากหรือไม่

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิเคราะห์ต้นทุน และผลตอบแทนจากการเลี้ยงปลานิลในกระชังในลักษณะแบบเจาะลึก โดยเริ่มศึกษาตั้งแต่ติดตั้งกระชังไปจนถึงการเลี้ยง ดูแล ให้อาหาร จนกระทั่งจับขาย

2.2 การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาเกี่ยวกับ โครงการลงทุนในการเลี้ยงปลานิลในบริเวณอื่นที่มีความเหมาะสมกับการลงทุนบ้าง เพราะบริเวณพื้นที่ในแต่ละทำเลอาจมีความเสี่ยงมากน้อยไม่เท่ากัน

2.3 ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในกรณีที่มีการจัดหาเงินทุนจากภายนอก เช่น การกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินมาใช้ลงทุนในการดำเนินงาน เนื่องจากการลงทุนโดยใช้เงินทุนจากแหล่งภายนอกอาจส่งผล ในเรื่องของอัตราผลตอบแทนมากกว่าการใช้แหล่งเงินทุนภายในเพียงอย่างเดียว

2.4 การศึกษาครั้งต่อไป อาจศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการวิเคราะห์ความอ่อนไหว (Sensitivity Analysis) วิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงของต้นทุนและผลตอบแทน เพื่อวางแผนทางการเงินของ โครงการในอนาคตในการลดความเสี่ยงของธุรกิจที่ลงทุน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY